

1799; jeg indser ikke, at Staten — og det er jo i denne Forbindelse „Kejseren“ — har det mindste at klage paa den Ægteskabsindgaaelse, som nu i over 100 Aar har været hjemlet her i Danmark. Nej, Staten har faaet, hvad dens var, og Gud, hvad hans var, tror jeg. Der er derfor ikke noget at klage over udover det rent teoretiske. Saa talte det ærede Medlem endvidere saa smukt om, at de, som helligede Ægteskabet, vare selvfølgelig de to Mennesker, der gik sammen i det. Hvis de kunde faa Lykke til at leve et helligt Liv, blev det et helligt Ægteskab. Atter staa vi her overfor en Læresætning, en Doktrin. Atter siger jeg, thi Sagen er den — det maa det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds vide —, at vi leve i en relativ Verden, en Verden, hvor alt er relativt, og disse to Mennesker trænge altsaa til al den Støtte, de kunne faa af Lovgivningen og Samfundet, for at faa Hjælp til at hellige deres Ægteskab. De ere ikke stillede saa absolut. Det er kun Teori; praktisk set, trænger alle til en Støtte. Det ene Menneske kan end ikke undvære den Opsigt, det andet fører med ham. Livets Islæt er tvundet af mange fine Traade. Det ærede Medlem talte endvidere om, at man ikke skulde være bange for, at Ægteskabet skulde tabe ved Indførelsen af tvungent borgerligt Ægteskab. Det tør jeg heller ikke hævde, men vil dog vedkende mig den Betragtning, at efterdi vi leve i en relativ Verden, skulde vi tage os i Agt for at rokke ved et Forhold, som Befolkningen har levet i i over 100 Aar.

Jeg er ikke saa ganske sikker paa, om ikke den Betragtning vil snige sig ind hos mange Mennesker, at Ægteskabet snarere er et Kontraktsforhold end et livsvarigt menneskeligt Livsforhold, saaledes som det hidtil har været. Man kan ikke være blind for, at mange af dem, som ere særlig ivrige for at faa denne kirkelige Indflydelse skaaren bort, stille sig køligt overfor Kirken. Det er ikke underligt, thi Kirken har herigennem øvet en stor, jeg tror, man kan sige velsignelsesrig Indflydelse paa det danske Folkeliv gennem Tiderne. Det ærede Medlem talte lidt underligt, lidt let, synes jeg, om, at der paa en Maade stiftedes Ejendoms-handler i Kirken. Er det at stifte Ægteskab at stifte Ejendomsandel? Jeg synes, at det er at trække Sagen lovligheds lang ned, længere end egentlig tjenligt for nogen af os, og især for den jævne Befolkning. Vi skulde ikke være saa hidsige paa at faa Ægteskabet gjort til et Kon-

traktsforhold; det kan komme tidligt nok. Vi skulde glæde os over, at det har været saa godt, som det hidtil har været, og sørge for at ordne vor Lovgivning saaledes, at den kan yde al den Værn og Støtte for gode Mennesker, som de virkelig haardt kunne trænge til, thi anderledes er Verden ikke.

Det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds talte endvidere om, hvorledes det var i den første kristne Tid. Ja, den kender jeg ikke saa nøje, men det er troligt nok, at de kristne paa dette som paa andre Omraader have bøjet sig for den Orden og Skik, som fandtes hos de Folk, hvortil Kristendommen kom. Det er troligt nok, men det er mere end troligt, det er bevisligt, at der kom en Tid, hvor Kirken, for at der kunde være Orden og Klarhed i Ægteskabsforholdet, nødvendigvis maatte drage den ægteskabsstiftende Handling ind i Kirken. Det mener jeg er en historisk Kendsgerning fra Reformationen til vore Dage. Det er Kirken, vi have at takke for, at der kom en saadan Orden og Klarhed i vore Ægteskabsforhold. Vi skulde derfor betænke os paa at rive et Flertal af Befolkningen mod dets Villie bort fra Kirken igen. Nu lige paa en Gang at kaste os tilbage til de Forhold, der raadede paa de første kristnes Tid, det gaar, det vil det ærede Medlem indrømme mig, virkelig ikke an. Det er slet ikke sikkert, at vor Tids Mennesker ere anlagte paa, at vi saaledes kaste dem langt tilbage i Tiden og indføre halvt hedenske eller gamle folkelige Former for Ægteskabsstiftelse. Det er muligt, at det gaar, men det er ogsaa muligt, at man vilde afstedkomme stor Fortræd derved. Det vilde være et Spring tilbage i Tiden; man springer der med en Doktrin langt tilbage i Tiden, man bygger ikke paa Livets Krav. Man vil nu med Vold og Magt hævde denne Læresætning om Ægteskabet som et borgerligt Forhold, hvorfor det civile Ægteskab skal være obligatorisk, og denne Sætning har mange Mennesker faaet galt i Halsen.

Grundtvig sagde meget om Ægteskabet. Jeg erindrer, at han, den Gang Loven af 13. April 1851 var vedtagen, med stor Kraft udtalte i Folketinget, at denne Lov vilde blive Skyld i, at mange alvorlige Mennesker vilde gaa ud af Folkekirken. Det er slet ikke sket, slet ikke gaaet i Opfyldelse. Loven har for saa vidt virket til Tilfredshed; kun har den ikke været rummelig nok. Nu er det, at Landstinget rækker Haanden ud mod os og siger.